

FÅGELSTRÄCK VID GNIEEN 1975

Sören Larsson

Sjön Gnien, belägen strax söder om Ramnäs, är en utvidgning av Kolbäckån. Runt sjön utbreder sig jordbruksbygd och utanför denna vidsträckta barrskogsområden. Det öppna området är ca 3x3 km stort.

För länge sedan upptäcktes att flyttfågelsträcket över Gnien var rikligt. 1968 började medlemmar i Ramnäs Naturklubb att bedriva sträckfågelobservationer vid sjön och intressanta sträcksiffror noterades. Uppfattningen har varit att Kolbäckån fungerat som ledlinje för fåglarna och varit anledningen till det rika sträcket vid sjön. Studierna av sträcket har dock visat att åns ledlinjeverkan är obetydlig. Istället är det sjön och den öppna jordbruksbygden i ett annars enhetligt barrskogsområde, som drar fåglarna till sig.

Anledningen till att redovisa sträckräkningssiffrorna från Gnien, är att mycket litet publicerats tidigare som belyser fågelsträckets omfattning över Västmanland, vidare att öka intresset för sträckfågelstudier i landskapet, samt dessutom visa att systematisk sträckräkning på en inlandslokal vilken saknar påfallande ledlinjer, ändå kan ge viss information om fågelsträckets rytm under säsongerna, bl.a. i förhållande till väder och vindar.

Under 1975 utfördes observationerna från det nyuppförda utsiktstornet. Bevakningen har skett de flesta helgdagar under månaderna mars-maj och augusti. Observatörerna har varit igång nästan uteslutande under förmiddagarna. Ca 250 obstimmar har redovisats och med tanke på dessas relativt jämna spridning över månaderna är antalet registrerade, sträckande fågelindivider intressant. Under året har 90 000 fåglar registrerats som förbi- eller sträckande vid Gnien, varav 15 000 under nordsträcket och 75 000 under sydsträcket. I tabell 1 redovisas antalet av alla registrerade arter under året. Några arter har iakttagits i större antal än tidigare år, andra i betydligt mindre. En av anledningarna till dessa stora variationer är att bevakningen sker endast under helgerna.

Fåglar som iakttagits i större antal 1975 än tidigare år är exempelvis sädgäss, vråkar under hösten, kärrhökar under hösten, rödvingetrast, sädesörla och grönsiska. Sådant som minskat i antal i förhållande till tidigare år är vårens vadarsträck, måsar, svalor, kråkfåglar och gulärta.

Tabell 1. Summering av flyttfågelräkningarna vid Gnien 1975.
Kolumn I visar vårflyttningen, kolumn II höstflyttningen.

Storlom	16	36	Fiskmå	158	45
Häger	8	27	Skrattmå	1375	573
Gräsand	57	209	Skräntärna	-	1
Kricka	11	57	Pi/si-tärna	21	55
Bläsand	22	479	Skogsduva	18	9
Stjärtand	2	24	Ringduva	815	4540
Storskrake	200	202	Jorduggla	-	1
Salskrake	10	1	Tornsvala	-	366
Grågås	5	-	Större hackspett	2	7
Bläsgås	1	1	Mindre hackspett	1	2
Anser sp.	1320	1461	Trädlärka	1	-
Prutgås	-	1	Sånglärka	676	1065
Snögås	-	2	Berglärka	-	1
Kanadagås	8	563	Ladusvala	-	2028
Knölsvan	61	2	Hussvala	-	195
Sångsvan	345	27	Backsvala	-	29
Mindre sångsvan	2	-	Kråka	446	558
Kungsörn	1	7	Råka	5	4
Ormvråk	67	91	Kaja	27	139
Bivvråk	-	29	Nötkråka	-	2
Orm/bivvråk	-	71	Nötskrika	-	102
Fjällvråk	2	11	Blåmes	-	52
Sparvhök	15	46	Svartmes	-	12
Duvhök	9	8	Stjärtmes	-	42
Brun glada	-	1	Dubbeltrast	3	1
Brun kärrhök	4	18	Björktrast	39	1673
Blå kärrhök	9	47	Taltrast	-	4
Fiskgjuse	6	19	Rödvingetrast	76	1735
Lärkfalk	2	3	Koltrast	6	7
Pilgrimsfalk	1	-	Kungsfågel	-	13
Stenfalk	4	8	Järnsparv	1	46
Tornfalk	4	21	Ängspiplärka	11	929
Trana	103	171	Trädpiplärka	-	341
Vattenrall	1	-	Rödstrupig pipelärka	-	21
Småfläckig sumphöna	1	-	Sädesärta	65	726
Tofsvipa	1091	67	Forsärta	-	1
Större strandpipare	1	4	Gulärta	17	653
Kustpipare	-	19	Sidensvans	-	6
Ljungpipare	103	48	Varfågel	3	10
Roskarl	1	-	Stare	473	1610
Enkelbeckasin	46	9	Grönfink	4	320
Storspov	365	13	Steglits	2	24
Småspov	1	-	Grönsiska	222	4123
Myrspov	-	49	Hämpling	-	325
Skogssnäppa	7	1	Vinterhämpling	151	1
Grönben	9	28	Gråsiska	732	2356
Drillsnäppa	5	2	Domherre	-	33
Svartsnäppa	1	2	Loxia sp.	15	41
Gluttsnäppa	8	9	Bo/bergfink	5733	47225
Kustsnäppa	-	7	Gulspurv	-	157
Kärrenäppa	2	135	Sävspurv	14	295
Brushane	-	2	Lappspurv	-	10
Havstrut	1	-	Snöspurv	287	5
Silltrut	1	1	Pilfink	-	36
Gråtrut	69	34			